

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K vedoucího rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Pavlína Siberová

Název práce: Dluhy a pohledávky zemřelého

Jméno a příjmení vedoucího práce: JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autorka zvolila velmi aktuální téma zejména s ohledem na změny přinášené NOZ. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí i proběhnuvší diskuse v odborných periodikách (Ad notam, Právní rozhledy, Bulletin advokacie a jiné). Autorka v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, a z práce samotné je patrné, že autorka zvolila analytický a komparativní přístup (Velká Británie, Německo, Francie), který vhodně kombinuje s deskripcí a evaluací judikatury, aby nakonec dospěla k syntetizujícímu poznatku. V tomto ohledu autorka prokázala schopnost nadhledu nad zákonným textem, projevila znalost aktuální judikatury, kterou kriticky analyzuje, vyhodnocuje a její závěry patřičně komentuje. Svou prací se dotkla hned několika velmi diskutovaných problémů souvisejících s platnou právní úpravou přechodu dluhů zůstavitele, a to otázky rozsahu, účinků výhrady soupisu, solidarity dědiců, jakož i vybrané daňové aspekty. Za přínosné lze považovat i pasáže věnované ryze novým institutům, zejména zevrubnější rozbor odkazu (str. 63 an).

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (117 stran včetně úvodu a závěru) je celkově velmi přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinálním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy de lege ferenda. Práce je rozdělena do 14 kapitol, kdy první dvě z nich usilují o stručnou základní charakteristiku dědické sukcese z obecného pohledu a plní spíše roli metodologicko-propedeutickou (zejm. rozbor základních zásad a předpokladů dědění). Třetí a čtvrtá kapitola se celistvě věnují vymezení odpovědnosti dědiců za dluhy a analyzují její někdejší (OZ 1964), jakož i platnou (OZ 2012) českou právní úpravu (s exkurzem do vybraných historických souvislostí a širších konotací). Zde autorka identifikuje některé specifické problémy a vhodně je tematizuje. Poslední kapitola je pak celá věnována evropskému nařízení k dědickému právu.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autorka správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je adekvátní. Výběr literatury a pramenů základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší, jakož i odkazy na

literaturu čistě historickou. Lze ocenit, že autorka neváhá konfrontovat základní názory české doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší judikatury (NS, Městský soud v Praze, VS aj.).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je velmi dobrá. V práci jsem neshledal žádných podstatných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno správně. K drobnému přehlédnutí, překlepům či absenci interpunkce došlo zcela výjimečně. V textu práce se neuvádějí tituly citovaných autorů. Na str. 63 je uváděn odkaz na práci Schelle, K. Schelleová, I.: Dědické právo podle nového občanského zákoníku (pozn. 130), ačkoli příslušný text je převzat toliko z důvodové zprávy k OZ 2012, což nicméně není chybou autorky.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu podnětných názorů a závěrů. Autorka uchopila problematiku standardním způsobem. Nevyhýbá se kritické evaluaci ani vyslovení vlastních hodnotících soudů. Pracuje s relevantní českou judikaturou (cca 30 rozhodnutí), komentuje nicméně některá rozhodnutí zahraničních soudů. Lze se, myslím, ztotožnit s některými jejími závěry ohledně právních účinků neuplatnění výhrady soupisu, kdy přílehavě argumentuje zásadou vigilanti bus iura (str. 31). Rovněž kvituji její závěr o tom, že o možnosti odmítnout dědictví a možnosti výhrady soupisu lze poučit dědice současně (str. 39).

Při ústní obhajobě by autorka mohla blížeji vyjádřit zejména k:

- Účelnosti nařizování soupisu pozůstalosti v případě tzv. osob pod zvláštní ochranou (jednotlivé případy)
- Výkladu zákonného ustanovení, že při zřizování odkazů musí každému dědici zůstat z hodnoty dědictví alespoň 1/4 nezatížená odkazy.
- Problematice seznamu pozůstalostního majetku, jenž musí potvrdit *všichni* dědicové včetně těch, kteří neuplatnili výhradu soupisu.

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce standardní a splňuje požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorčiny velmi dobré znalosti vybrané hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících otázek procesněprávních (z.ř.s.) a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech a neshledal jsem v ní žádné zásadní nedostatky.

Závěr:

Předložená práce prokázala autorčinu samostatnost při zpracovávání nelehkého tématu, její schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. Práci proto doporučuji k ústní obhajobě s předběžným hodnocením: **prospěla.**

Rigorózní práci hodnotím stupněm: prospěla.

Datum: 10. 11. 2015

Podpis vedoucího rigorózní práce:
JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.